

СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - ГР. ШУМЕН

ТП – ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО НОВИ ПАЗАР

ДОКЛАД

НА ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА НА

ТП ДГС НОВИ ПАЗАР ПРЕЗ 2017 Г.

Настоящото проучване е извършено в периода януари-декември 2017 г. във връзка с годишния мониторинг на горите с висока консервационна стойност / ГВКС/ за територията на ТП ”ДГС Нови пазар”. Мониторинга е направен съгласно система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие в горите с висока консервационна стойност на територията на ТП ”ДГС Нови пазар”.

I. СОБСТВЕНОСТ НА ГОРИТЕ И ПРОМЕНИ В НАЧИНА НА ПОЛЗВАНЕТО ИЛИ ФУНКЦИОНАЛНИТЕ КАТЕГОРИИ НА ГОРИТЕ.

Предмет на горскостопанския план на ТП ДГС Нови пазар са горите и голите горски площи на територията на стопанството, обособено съгласно Заповед № РД 49-170/13.08.2013 год., независимо от тяхната собственост. За район на дейност на ТП ДГС Нови пазар са определени горските територии – държавна собственост намиращи се в общините Нови пазар и Каспичан, както и в землището на село Мадара, община Шумен. Общата горска площ е в размер на 13166 ха и е разпределена по видове собственост както следва : държавна собственост- 12798 ха, общинска собственост – 255 ха, физически лица – 109 ха, юридически лица – 4 ха.

Територията на ТП ДГС Нови пазар е разположена в североизточната част на Шуменско-Провадийските плата и южната част на Лудогорието. Релефът от равнинен в северната част, преминава на юг в типичен за Шуменско-Провадийските плата, а именно: ниски заравнени била-плата, прорязани от плитки долове със стръмни но къси брегови откоси. В климатично отношение територията попада в умерено-континенталната подобласт, характерна със суха зима и горещо лято.

Площта на стопанството попада в Мизийска горскорастителна област- подобласт Шуменско-Провадийски плата. Главния дървесен вид, който дава облика на естествената растителност е цера. Той се среща повсеместно в цялото стопанство и заема 29,3 % от залесената му площ. Другите най често срещани дървесни видове са: келяв габър – 20,1 %, габър – 12,2 %, липа – 9 % и др. Основните видове дивеч са дива свиня, благороден елен, чакал и др.

Разпределението на горските територии държавна собственост е следното : дървопроизводителна площ – 12321 ха – 97 % , недървопроизводителна площ – 477 ха – 3 %. Залесената площ е в размер на 12147 ха – 94,9 %, като от нея естествените високостъблени и издънкови насаждения са 10624 ха, а горските култури – 1883 ха. Склопените култури са 1837 ха, несклопените – 2 ха, а изредените култури са 43 ха. Цялата незалесена дървопроизводителна площ представлява голини – 174 ха. От недървопроизводителната горска площ най-много са поляните – 363 ха.

Общия дървесен запас /с клоно/ на държавните гори е 1322440 м³, а средногодишното ползване е 23190 м³ стояща маса и е разпределено по видове сечи както следва : главни сечи – 16690 м³, върху площ от 419 ха ; отгледни сечи – 6500 м³., върху площ от 235 ха.

Предвиденото средногодишно залесяване е в размер на 33 дка.

На територията на стопанството се намира защитена местност „Мадарски скални венци”, обявена със Заповед № РД-313/30.05.2006 год. и обхващаща площ от 319 ха.

Съгласно Закона за биологичното разнообразие в стопанството има определени две защитени зони, площите на които почти се припокриват :

- Защитена зона „Провадийско-Роякско плато” ВГ 0000104, определена по Директивата за местообитанията – одобрена с решение на МС № 611/16.10.2007год. и заемаща площ от 6559,2 ха.
- Защитена зона „Провадийско-Роякско плато” ВГ 0002038, определена по Директивата за опазване на птиците - одобрена с решение на МС № 802/04.12.2007год. и заемаща площ от 6565,0 ха.

Извън държавните горски територии се намират два от най-забележителните историко-археологически резервата в България – „Мадарски конник” и „Плиска”.

II. ИЗВЪРШЕНИ ГОРСКОСТОПАНСКИ И ЛЕСОКУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС НОВИ ПАЗАР (ЗАЛЕСЯВАНИЯ, СЕЧИ, НАПРАВА НА ГОРСКИ ПЪТИЩА И ДР).

1.Извършените лесокултурни дейности през 2017 г. са както следва :

1.1.Залесяване – извършено е чрез ръчно садене в гнезда на церов жълъд върху следните площи:

- в отдел 368 “а”– на площ от 80 дка.

1.2.Отглеждане на млади насаждения:

- в отдел 314 “г” на площ от 120 дка. е извършено изсичане на подлес, издънки и храсти.

1.3. Маркиране на ЛФ – маркирани са 10 330 м³ стояща маса на площ от 3 311 дка.

Горепосочените лесокултурни дейности са изпълнени след проведена процедура и определен изпълнител по реда и при спазване на изискванията на Наредбата за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горските територии държавна и общинска собственост и за ползване на дървесина и недървесни горски продукти .

Изпълнението на дейностите е извършено, при спазване на действащата нормативна уредба.

2. Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2017 г – 31.12.2017 г. е както следва:

Общо добита дървесина – 17 180 м³ лежаща маса. В това число:

- от възобновителни сечи- 7 553 м³,

- от отгледни сечи - 9 627 м³

По начина на отдаване добитата дървесина е разпределена както следва:

- продажба на стояща дървесина на корен – 6 735 м³

- възлагане на добива и продажба на добита дървесина от склад 10 445 м³

Добивът и реализацията на дървесината са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на Наредбата за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии- държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.

Изпълнението на дейностите е осъществено при спазването на действащата нормативна уредба.

За добива на дървесина през 2017 г. бяха сключени договори с 8 фирми, които бяха запознати с изискванията на сертификацията.

3. През 2017 г. има издадени общо 60 бр. разрешителни за достъп до ДГТ на всички превозни средства извършващи горскостопански дейности на територията на ТП ДГС Нови пазар.

4. През 2017 г. има издадени общо 137 бр. разрешителни за събиране на недървесни горски продукти за жълт кантарион, бял имел, бръшлян, глог, коприва, бъз, гъби, липов цвят и др. от държавни горски територии на ТП ДГС Нови пазар, в това число 29 бр. по Закона за лечебните растения и 108 бр. позволителни извън списъка на лечебните растения.

III. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ (РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛЕСОПАТОЛОГИЧНИ ОБСЛЕДВАНИЯ И ЛЕСОЗАЩИТНИ МЕРОПРИЯТИЯ).

От извършените лесопатологични обследвания на здравословното състояние на горите на ТП ДГС Нови пазар не са установени нападения и щети от биотични и абиотични фактори няма подадени и постъпили сигнални листи.

1. Лесозащитни мероприятия: - в отдели 418 и 419 са заложени по 3 бр. лепливи пояси за контролиране на нападение от педомерка в стадия възрастно. Няма уловени насекомни вредители.

- От биотични фактори - нама установени щети от насекомни вредители по иглолистните и шириколистните видове.
- От абиотични фактори (снеголом, снеговал, ветровал, ветролом) – няма установени повреди.

2. На територията на ТП ДГС Нови пазар през 2017 г. не са използвани препарати за растителна защита.

3. На територията на ТП ДГС Нови пазар през 2017 г. няма възникнали пожари, По време на пожароопасния сезон е назначен един пожаронаблюдател.

Здравословното състояние на горите на ТП ДГС Нови пазар е много добро.

IV. ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ РАСТИТЕЛНИ И ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ, ПОЧВИТЕ И ВОДНИТЕ РЕСУРСИ.

След приключване на горскостопанските дейности /изведени сечи/ през 2017 г. е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП ДГС Нови пазар. От изготвените и направени оценки на въздействието може да се направят следните по-обща констатации относно:

- Повреди по подраст в насажденията с извършена оценка не са установени.
- Повреди по оставащия дървостой- не са констатирани повреди над допустимите / над 2 % по брой от оставащите на корен дървета/.
- Не е допуснато създаване на условия за активиране на почвена ерозия с опасности за развитие на ерозионни процеси по тракторните и коларски пътища.
- Оставяне на мъртва дървесина - в насажденията с изведени сечи е налична мъртва дървесина, както лежаща, така и стояща.
- Въздействие върху идентифицираното биологично разнообразие - при установяване се описва в технологичния план и карнет-описа на насажденията, като се описват и мерките за тяхното опазване.

- Водни ресурси на територията или в близост до насажденията - при наличие на водни течения и дефиниране на мерки за опазване в листа за предварителна оценка мерките са записани и след маркиране в карнет-описа и технологичния план на насаждението.
- Въздействия върху съседни насаждения - не са констатирани неблагоприятни въздействия след извеждане на сечта.
- Въздействия върху съседни имоти и инфраструктура - не са констатирани неблагоприятни въздействия.

V. НАЛИЧИЕ И ПРОМЯНА НА ГОРИ С ВКС, МОНИТОРИНГ НА ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, МОНИТОРИНГ НА ВКС.

Във връзка с провеждането на мониторинга на биологичното разнообразие и горите с ВКС на територията управлявана от ТП ДГС Нови пазар има одобрена система за повеждането му в дългосрочен план.

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1 ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и/ или зони, както и за ограничения посочени в заповедите за обявяването им и изскманията на плановете им за управление.

Разработени са формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие и ВКС 1.2 – растения/застрашени, изчезващи и ендемични видове/ на територията на ТП ДГС Нови пазар.

Разработени са формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие на видовете от ВКС 1.2 и 1.3 – животни /редки, застрашени и ендемични животински видове и критични концентрации на видовете/ на територията на ТП ДГС Нови пазар.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 3 - редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми на територията на ТП ДГС Нови пазар.

Мониторинга по ВКС 4 и ВКС 6 се провежда съгласно изискванията на разработения доклад за ГВКС и не изисква специални формуляри.

През 2017 г. за всички подотдели където се е извършвала лесовъдска дейност всички отговорни служители попълват чек-листи за предварителна оценка на горите с висока консервационна стойност и формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие, като отбелязват и мерките за опазването им.

След приключване на сечта се прави оценка на въздействието на ГВКС от изведената сеч като се отбелязва в съответния формуляр и се прилага към досието.

Защитени растителни и животински видове и ВКС потенциално срещащи се на територията на ТП ДГС Нови пазар са описани в Докрада за горите с висока консервационна стойност/ГВКС/ и са систематизирани в Таблица №1.

ТАБЛИЦА 1

№	ВИД	Инвентаризация и картиране	ОТДЕЛ/ПОДОТДЕЛ	Проверка
ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ				
Други растителни видове с локална природозащитна стойност				
1	Сисон	юли-август		ежегодно
2	Горска съсънка	април-май		ежегодно
3	Червен (красив)божур	май-юни		ежегодно
4	Гола копривка	март-април		ежегодно
Други растителни видове с природозащитна стойност, потенциално срещащи се на територията на ДГС				
5	Нарязанолистен тъжник	май-юни		ежегодно
6	Червен хедизарум	юни-юли		ежегодно
7	Янкиева кутявка	април-юни		ежегодно
8	Гризебахова кутявка	април-юни		ежегодно

9	Прилегналовлакнест равнец	май-октомври		ежегодно
10	Пчелоносно бръмбарче	май-юни		ежегодно
11	Хаарбахиев клин	април-май		ежегодно
ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ ВКЛЮЧЕНИ В Приложение 1 към НАЦИОНАЛНОТО РЪКОВОДСТВО УСТАНОВЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДГС				
1	Видра			ежегодно
2	Черен щъркел	01.02-31.08	244, 342,343, 348, 409	ежегодно
3	Горски бекас	01.02- 30.07	329	ежегодно
4	Скален орел	10.05-31.07	366, 361	ежегодно
5	Малък креслив орел	1.03-31.07	72, 391, 414	ежегодно
6	Орел змияр	01.05-31.07	339, 421	ежегодно
7	Малък орел	01.05-31.07	73, 321, 342	ежегодно
8	Черна каня	01.05-31.07	349	ежегодно
9	Късопръст ястреб	01.05-31.07	272, 310, 409	ежегодно
ДРУГИ ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ С ПРИРОДОЗАЩИТНО ЗНАЧЕНИЕ УСТАНОВЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДГС				
1	Шипобедрена костенурка			ежегодно
2	Шипоопашата костенурка			ежегодно
3	Смок мишкар			ежегодно
4	Сив кълвач	Гнездови находища	76, 78, 82, 341, 409	ежегодно
5	Среден пъстър кълвач	Гнездови находища	73, 79, 81, 329, 414	ежегодно
6	Черен кълвач	Гнездови находища	81, 82, 322, 395, 400, 414	ежегодно
7	Голям ястреб	Гнездови находища	317, 322, 341, 342, 353	ежегодно
8	Малък ястреб	Гнездови находища	265, 279, 316, 321	ежегодно
9	Осояд	Гнездови находища	85, 265е,316, 421	ежегодно
10	Белоопашат мишелов	Гнездови находища	341, 409, 421	ежегодно
11	Бухал	Гнездови находища	341, 365, 409	ежегодно
12	Благороден елен	таксация		ежегодно
ВКС 3 - ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА				
1	G1.66 Medio-European limestone [Fagus] forests- Ксеротермофилни гори 376 б, з, 381 б, м, 382 в, 383 б, в, г, е, ж, 385 а, з, и, 386 б, д, 387 е, 389 а, 390 б, 392 к, 418 д.			
2	G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods - Ксеротермни дъбови гори, доминирани от космат дъб 300 е, 301 г, д, 304 в, г, 322 к, 327 а, м, 328 е, 333 д, 334 б, в, 335 б, 336 б, в, 339 в, г, д, ж, 350 г, 364 а, 365 а, в, 368 ж.			
ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ				
1	Насаждения с наклон над 30 градуса 81 б, в, 295 в, г, д, ж, з, к, 296 2, а, в, 319 а, г, д, ж, 321 4, б, в, г, 322 1, 5, 328 е, 330 3, 333 г, 335 4, е, 339 з, и, 340 1, 341 1, 348 б, д, ж, 360 б, и, 361 а, б, 362 в, 364 а, б, 365 2, в, 366 2, б, 367 а, б, в, 371 1, 372 8, 373 1, 2, а, 375 в, г, 376 з, л, р, 381 а, б, 383 ж, 388 1, 420 а, 421 д, к, н, о, р, 446 в, г.			
2	Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекции, брегозащитни и колмажни горски пояси 246 б,в, 395 д,е, 414 к			
ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ				
	300 в, 301 г, 304 д, к, 305 ж, з, м, 318 а, б, в, г, е, 319 а, в, е, ж, 320 а, б, в, 321 а, б, в, г, 322 а, б, д, з, и, к, 324 а, з, 325 б, ж			
ГОРИ ВЪВ ФАЗА НА СТАРОСТ НАХОДЯЩИ СЕ В ЗАЩИТЕНА ЗОНА ПРОВАДИЙСКО-РОЯКСО ПЛАТО BG0000104				
	340 а, б, в, д, е, 341 а, 342 а, б, в, 362 а,б, в, г, д, е, 363 а,б, 364,а, б,в, г, 365 а,б, в, г, 397 б, в, 380 г, 381 а, б, в, е, 378 а, 388 а, б, 389 а, б, 409 а, б, в, г,д, е, ж, з, и, к, л, 410а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 419 г,			

Утвърден е протокол за насаждения определени за Гори във фаза на старост с обща площ - 643.4 ха.

От извършеният мониторинг за Горите с висока консервационна стойност на територията на ТП ДГС Нови пазар до момента се вижда, че горите в обособените ВКС са в добро здравословно състояние дължащо на добрите практики за стопанисване.

VI. СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ - ПРОМЕНИ В ОБЩЕСТВОТО И/ ИЛИ ОТНОШЕНИЕТО ИМ СПРЯМО ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ И ДЕЙНОСТИ.

През 2016 г. кметствата и всички заинтересовани страни бяха запознати с Доклада за горите с висока консервационна стойност на територията на ТП ДГС Нови пазар и принципите на горската сертификация с което стопанството ще удостовери, че стопанисването и управлението на горските територии - собственост на ТП ДГС Нови пазар се осъществява по отговорен начин, съчетаващ екологичните, икономическите и социални ползи от горите.

Направена бе среща с представителите на дърводобивните фирми и лицензираните лесовъди относно задълженията им свързани с изискванията на горската сертификация при осъществяване на горскостопанските дейности в горите.

VII. СРЕЩИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТОПАНИСВАНЕТО НА ГОРИТЕ.

През 2017 г. с общините и кметствата бяха направени необходимите срещи, свързани с обичайната дейност и възможности за решаване на различни проблеми. Бяха разглеждани въпроси относно задоволяване на нуждите от местното население с дърва за огрев за собствени нужди и дървен материал.

Местното население закупува дърва за огрев от склад на база установен ценоразпис, след предоставен от кмета на общината и кмета на населеното място заверен списък или индивидуално заявление.

ТП ДГС Нови пазар прави всичко възможно местното население да няма проблем с ползването на дърва за огрев.

VIII. ОЦЕНКА НА ПРОДУКТИВНОСТТА И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО.

Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на принципите на горската сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления- екологични, икономически и социални, които са свързани с голям брой заинтересовани страни. За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо популяризиране на ползите от прилагане на стандарта по горска сертификация при стопанисването и управлението на горите от ТП ДГС Нови пазар, насочено към всички заинтересовани страни.